

Samling af Afgørelser

Sag C-261/22

**GN
mod**

Procuratore generale presso la Corte di appello di Bologna

(anmodning om præjudiciel afgørelse indgivet af Corte suprema di cassazione)

Domstolens dom (Store Afdeling) af 21. december 2023

»Præjudiciel forelæggelse – retligt samarbejde i straffesager – europæisk arrestordre – rammeafgørelse 2002/584/RIA – artikel 1, stk. 3 – artikel 15, stk. 2 – procedure for overgivelse mellem medlemsstaterne – grunde til at afslå fuldbyrdelse – Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder – artikel 7 – respekt for privatliv og familieliv – artikel 24, stk. 2 og 3 – hensyntagen til barnets tarv – ethvert barns ret til regelmæssigt at have personlig forbindelse og direkte kontakt med begge sine forældre – mor med små børn, der bor hos hende«

1. *Præjudicielle spørgsmål – fremskyndet præjudiciel procedure – betingelser – omstændigheder, der begrundet en hurtig behandling – foreligger ikke – et stort antal personer eller retlige situationer, der potentielt er berørt af de forelagte spørgsmål – usikkerhed med hensyn til konsekvenserne af den afgørelse, hvorved hovedsagen afsluttes, for forældremyndigheden over sagsøgerens børn*
(Statutten for Domstolen, art. 23a; Domstolens procesreglement, art. 105, stk. 1)

(jf. præmis 28-30)

2. *Retligt samarbejde i straffesager – rammeafgørelse om den europæiske arrestordre og om procedurerne for overgivelse mellem medlemsstaterne – overgivelse af dømte eller mistænkte personer til de udstedende judicielle myndigheder – pligt til at overholde de grundlæggende rettigheder og retsprincipper – ret til respekt for privatliv og familieliv – pligt til at tage hensyn til barnets tarv – systemiske eller generelle mangler med hensyn til forholdene under frihedsberøvelse for mødre til små børn og forsørgsforholdene for disse børn i den udstedende medlemsstat – reel risiko for tilsidesættelse af de berørte personers grundlæggende rettigheder på grund af sådanne forhold – formodning for, at disse rettigheder overholdes – prøvelse foretages af den fuldbyrdende judicielle myndighed – rækkevidde*
(Art. 4, stk. 3, første afsnit, TEU; Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, art. 7 og art. 24, stk. 2 og 3; Rådets rammeafgørelse 2002/584, som ændret ved rammeafgørelse 2009/299, art. 1, stk. 2 og 3)

(jf. præmis 38-46, 52, 53, 55 og 57 samt domskonkl.)

Resumé

I juni 2020 udstedte de belgiske judicielle myndigheder en europæisk arrestordre mod GN med henblik på fuldbyrdelsen af en fængselsstraf idømt for lovovertrædelser i form af menneskehandel og lettelse af ulovlig indvandring begået i 2016 og 2017.

Den 2. september 2021 blev GN anholdt i Bologna (Italien). På tidspunktet for sin anholdelse var hun sammen med sin søn, der var under tre år, og som boede hos hende. Henset til hendes situation anmodede Corte d'appello di Bologna (appeldomstolen i Bologna, Italien) forgæves de belgiske myndigheder om bl.a. at fremsende oplysninger om de nærmere bestemmelser for fuldbyrdelsen i Belgien af straffe, der idømmes mødre med hjemmeboende mindreårige børn, samt om de foranstaltninger, der kunne forventes truffet over for disse børn.

Ved dom af 15. oktober 2021 afslog denne ret at overgive GN med den begrundelse, at der i mangel af et tilfredsstillende svar på denne anmodning om oplysninger ikke var nogen garanti for, at der i belgisk ret findes en frihedsberøvelsesordning, som beskytter mødres og deres små børns rettigheder i et omfang, der kan sammenlignes med den ordning, der er gældende i Italien.

Corte suprema di cassazione (kassationsdomstol, Italien), som var den forelæggende ret, for hvilken der var iværksat appel til prøvelse af dette afslag, anførte, at hverken bestemmelserne i den gældende italienske lov¹ eller rammeafgørelse 2002/584² fastsætter, at den situation, hvor den eftersøgte er mor til små børn, der bor hos hende, kan udgøre en grund til at afslå fuldbyrdelsen af en europæisk arrestordre. Den forelæggende ret ønskede imidlertid oplyst, om den kunne afslå at fuldbyrde en europæisk arrestordre med den begrundelse, at overgivelsen af en mor til små børn til den udstedende medlemsstat risikerer at tilsidesætte hendes ret til respekt for privatliv og familieliv og barnets tarv, således som disse er beskyttet ved henholdsvis artikel 7 og 24 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder (herefter »chartret«)³.

I sin dom fastslog Domstolen (Store Afdeling), at rammeafgørelse 2002/584⁴, sammenholdt med chartret⁵, er til hinder for, at den fuldbyrdende judicielle myndighed afslår at overgive en person, der er omfattet af en europæisk arrestordre, med den begrundelse, at denne person er mor til små børn, der bor hos hende, medmindre denne myndighed for det første råder over oplysninger, der godtgør, at der foreligger en reel risiko for tilsidesættelse af denne persons grundlæggende ret til respekt for privatliv og familieliv og af vedkommendes børns tarv på grund af systemiske eller generelle mangler med hensyn til forholdene under frihedsberøvelse for mødre til små børn og forsørgsforholdene for disse børn i den udstedende medlemsstat, og der for det andet er tungtvejende og godtgjorte grunde til at antage, at de berørte personer, henset til deres personlige situation, løber denne risiko på grund af sådanne forhold.

¹ – Legge n. 69 - Disposizioni per conformare il diritto interno alla decisione quadro 2002/584/GAI del Consiglio, del 13 giugno 2002, relativa al mandato d'arresto europeo e alle procedure di consegna tra Stati membri (lov nr. 69 om bestemmelser for at tilpasse den nationale lovgivning til Rådets rammeafgørelse 2002/584/RIA af 13.6.2002 om den europæiske arrestordre og om procedurerne for overgivelse mellem medlemsstaterne) af 22.4.2005 (GURI nr. 98, af 29.4.2005, s. 6) i den affattelse, der følger af decreto legislativo n. 10 (lovdekret nr. 10) af 2.2.2021 (GURI nr. 30 af 5.2.2021), og som finder anvendelse på tvisten i hovedsagen.

² – Rådets rammeafgørelse 2002/584/RIA af 13.6.2002 om den europæiske arrestordre og om procedurerne for overgivelse mellem medlemsstaterne (EFT 2002, L 190, s. 1), som ændret ved Rådets rammeafgørelse 2009/299/RIA af 26.2.2009 (EUT 2009, L 81, s. 24) (herefter »rammeafgørelse 2002/584«).

³ – Chartrets artikel 7 vedrører retten til respekt for privatliv og familieliv, mens artikel 24, stk. 2, fastsætter, at »barnets tarv skal komme i første række i alle handlinger vedrørende børn [...]«. Samme artikels stk. 3 bestemmer, at »[e]thvert barn har ret til regelmæssigt at have personlig forbindelse og direkte kontakt med begge sine forældre, medmindre dette er i modstrid med dets interesser«.

⁴ – Rammeafgørelsens artikel 1, stk. 2 og 3.

⁵ – Chartrets artikel 7 og artikel 24, stk. 2 og 3.

Domstolens bemærkninger

Domstolen bemærkede indledningsvis, at rammeafgørelse 2002/584 ikke giver mulighed for at afslå at fuldbyrde en europæisk arrestordre alene med den begrundelse, at den eftersøgte person er mor til små børn, der bor hos hende. Henset til princippet om gensidig tillid foreligger der nemlig en formodning for, at forholdene under frihedsberøvelse af en mor til sådanne børn og forsorgen for disse børn i den udstedende medlemsstat er tilpasset en sådan situation.

Imidlertid indebærer rammeafgørelse 2002/584⁶ ikke nogen ændring af pligten til at respektere de grundlæggende rettigheder, der er sikret ved chartret, og i det foreliggende tilfælde nærmere bestemt de rettigheder, der er fastsat i chartrets artikel 7 og artikel 24, stk. 2 og 3. For det første finder pligten til at tage hensyn til barnets tarv således ligeledes anvendelse i sammenhæng med en europæisk arrestordre, der er udstedt mod moren til små børn, der, skønt den ikke har disse børn som adressater, dog har betydelige konsekvenser for dem. For det andet har ethvert barn ret til regelmæssigt at have personlig forbindelse og direkte kontakt med begge sine forældre, medmindre dette er i modstrid med dets interesser, idet det sidstnævnte skal vurderes under hensyntagen til samtlige omstændigheder i sagen. Forælderen og barnets mulighed for at være sammen er i øvrigt et grundlæggende element i familielivet.

Det følger heraf, at den fuldbyrdende judicielle myndighed undtagelsesvis kan undlade at efterkomme den europæiske arrestordre, hvis der foreligger en reel risiko for, at fuldbyrdelsen heraf vil medføre en tilsidesættelse af de ovennævnte grundlæggende rettigheder. Denne myndigheds manglende sikkerhed for, at der i den udstedende medlemsstat findes forhold svarende til dem, der foreligger i den fuldbyrdende medlemsstat for så vidt angår frihedsberøvelse af mødre til små børn og forsorgen for disse børn, kan imidlertid ikke give adgang til at anse denne risiko for godtgjort. Den nævnte myndighed er inden for rammerne af en prøvelse i to trin forpligtet til dels at vurdere, om der foreligger systemiske eller generelle mangler for så vidt angår disse forhold i den udstedende medlemsstat, eller mangler med hensyn til de nævnte forhold, som mere specifikt berører en objektivt identificerbar gruppe af personer, dels om der er tungtvejende og godtgjorte grunde til at antage, at denne person eller vedkommendes børn løber en reel risiko for tilsidesættelse af deres grundlæggende rettigheder.

Hvis den fuldbyrdende judicielle myndighed finder, at den ikke råder over alle de oplysninger, der er nødvendige for at træffe en afgørelse vedrørende overgivelsen, skal den anmode den udstedende judicielle myndighed om at fremsende supplerende oplysninger, og sidstnævnte har pligt til at fremsende disse oplysninger. For ikke at lamme den europæiske arrestordres funktionsmåde skal disse myndigheder nemlig samarbejde loyalt⁷.

Det er derfor udelukkende, når den fuldbyrdende judicielle myndighed, henset til de oplysninger, den råder over, herunder eventuelle manglende garantier fra den udstedende judicielle myndighed, finder, at fuldbyrdelsen af den europæiske arrestordre kan medføre en reel risiko for tilsidesættelse af de berørte personers grundlæggende rettigheder, at denne myndighed skal afholde sig fra at fuldbyrde denne europæiske arrestordre.

⁶ – Rammeafgørelsens artikel 1, stk. 3.

⁷ – Princippet om loyalt samarbejde er fastsat i artikel 4, stk. 3, første afsnit, TEU.